

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΩΣ ΠΟΛΙΤΗΣ**ΚΩΔΙΚΟΣ: 16937****Ενδεικτικές Απαντήσεις****A. Μη λογοτεχνικό κείμενο****Συμμετέχουμε στο ευρωπαϊκό εγχείρημα**

Το παρακάτω κείμενο είναι απόσπασμα από την επίσημη περιγραφή του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ζούμε + μαζί». Έχει αναρτηθεί στον ιστότοπο της Ε.Ε. https://op.europa.eu/webpub/com/europe-better-together/el/EUROPE_Living_together.html (διασκευή).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση συνιστά πρώτα από όλα μία σειρά από αξίες που μας επιτρέπουν να ζούμε μαζί, παρά τις διαφορετικές γλώσσες, τους διαφορετικούς πολιτισμούς, τις διαφορετικές θρησκείες και τα διαφορετικά έθιμα.

Δεν είναι εύκολο για μισό σχεδόν δισεκατομμύριο ανθρώπους που ζουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση να καταλάβουν τους ανθρώπους της γειτονικής τους ή άλλης χώρας που βρίσκεται πιο μακριά. Οι αξίες της αλληλεγγύης, της ανεκτικότητας, της ελευθερίας, της ισότητας και του σεβασμού είναι σημαντικές για τη συνύπαρξη των ανθρώπων. Όταν είμαστε αλληλέγγυοι, είμαστε έτοιμοι να βοηθήσουμε ο ένας τον άλλον. Όταν είμαστε ανεκτικοί, αποδεχόμαστε ότι κάποιος μπορεί να ζει και να σκέπτεται διαφορετικά.

Αυτές οι κοινές ανθρώπινες αξίες μάς επιτρέπουν να ζούμε όλοι μαζί και να έχουμε το αίσθημα της συμμετοχής στο κοινό εγχείρημα που λέγεται Ευρωπαϊκή Ένωση.

Παράλληλα, ο πολιτισμός εκφράζει τον τρόπο ζωής μας. Στον πολιτισμό φαίνεται η πολυμορφία των παραδόσεών μας, των ηθών και των αξιών μας. Ο πολιτισμός περιλαμβάνει τις γλώσσες που μιλάμε, τις τέχνες, την αρχιτεκτονική των κτιρίων μας, την εκπαίδευση και πολλά άλλα. Η ανακάλυψη του πολιτισμού μας και του πολιτισμού των άλλων μάς επιτρέπει να καταλάβουμε καλύτερα ο ένας τον άλλον και να ζούμε μαζί!

Έξυπνα και Εύκολα!

Όπως είδαμε, μια από τις βασικές αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η αλληλεγγύη. Μεταξύ άλλων, αλληλεγγύη σημαίνει καταπολέμηση της φτώχειας, η οποία το 2018 εξακολουθούσε να πλήττει 1 στους 5 Ευρωπαίους. Επίσης, δεν είμαστε μόνοι μας στον κόσμο. Ήξερες ότι περίπου 1,5 δισεκατομμύριο άνθρωποι ζουν με μόλις 1 ευρώ την ημέρα; Πολλές χώρες της Αφρικής, της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής είναι θύματα αυτής της φτώχειας. Πάρα πολλοί κάτοικοι του πλανήτη εξακολουθούν να μην έχουν πρόσβαση σε πόσιμο νερό, σε υγειονομική περίθαλψη ή στην εκπαίδευση. Υποχρέωσή μας είναι να αντιδράσουμε!

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και κάθε κράτος μέλος χωριστά προσφέρουν συνολικά πάνω από τη μισή βοήθεια που προσφέρεται στις αναπτυσσόμενες χώρες σε παγκόσμιο επίπεδο.

Επιπλέον, κάθε χρόνο, παντού στον πλανήτη μας εκατομμύρια άνθρωποι πλήττονται από φυσικές καταστροφές, συγκρούσεις ή πολέμους. Με την ανθρωπιστική βοήθεια που δίνεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση σώζονται ζωές και παρέχονται τρόφιμα, σπίτια, φάρμακα και πόσιμο νερό στους αναξιοπαθούντες. Επίσης υποστηρίζονται οι οικογένειες που πρέπει να εγκαταλείψουν τις εμπόλεμες χώρες ή ανοικοδομούνται κατεστραμμένα κτίρια.

Γιατί η πρωτοβουλία αυτή είναι σημαντική; Όταν ζούμε μαζί, μοιραζόμαστε στιγμές ευτυχίας, αλλά ενδιαφερόμαστε και για τις μικρές ή μεγάλες κακοτυχίες που έχουν οι κοντινοί ή πιο μακρινοί γείτονές μας. Η αλληλεγγύη είναι μία από τις ευρωπαϊκές μας αξίες! Σκέψου κι εσύ: τι θα μπορούσες να κάνεις στην καθημερινότητά σου για να βελτιωθεί η ζωή της οικογένειάς σου, των ανθρώπων στο σχολείο σου, στη γειτονιά σου;

Έξυπνα και Εύκολα!

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

A1. Αναλαμβάνεις να παρουσιάσεις στους συμμαθητές σου συνοπτικά, σε 70 – 80 λέξεις, τη σημασία της αλληλεγγύης ως βασική αξία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με το πρόγραμμα «Ζούμε + μαζί».

Μονάδες 15

A2. α) Να γράψεις ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: διαφορετικά, πολυμορφία, επιτρέπει, μαζί, ενδιαφερόμαστε, ευτυχίας.

Μονάδες 6

β) Να αναφέρεις τη σχέση που εκφράζουν οι παρακάτω διαρθρωτικές λέξεις – φράσεις του κειμένου: παράλληλα, επιπλέον, μεταξύ άλλων, αλλά.

Μονάδες 4

A3. Αποφασίζεις να στείλεις μια επιστολή στην ηλεκτρονική εφημερίδα του σχολείου σου, με στόχο να παρουσιάσεις τις εθελοντικές δράσεις αλληλεγγύης που υλοποιήθηκαν την προηγούμενη χρονιά με πρωτοβουλία του 15μελούς Συμβουλίου του σχολείου σου. Να περιγράψεις δύο (2) τέτοιες δράσεις και να εξηγήσεις σε τι αποσκοπούσαν και για ποιον λόγο αποφασίστηκε να πραγματοποιηθούν. (200-250 λέξεις)

Μονάδες 25**Έξυπνα και Εύκολα!**

B. Λογοτεχνικό κείμενο**ΤΑΣΟΣ ΛΕΙΒΑΔΙΤΗΣ (1922-1988)****Αν θέλεις να λέγεται άνθρωπος**

Το παρακάτω ποίημα είναι απόσπασμα (οι αρχικοί στίχοι) από το ομώνυμο έργο του Τ. Λειβαδίτη που περιλαμβάνεται στον συγκεντρωτικό τόμο «Ποίηση» (Αθήνα: Κέδρος 1979).

Αν θέλεις να λέγεται άνθρωπος 1
δεν θα πάψεις ούτε στιγμή ν' αγωνίζεσαι για την ειρήνη και για το δίκιο.
Θα βγεις στους δρόμους, θα φωνάζεις, τα χείλια σου
θα ματώσουν απ' τις φωνές
το πρόσωπό σου θα ματώσει από τις σφαίρες — μα ούτε βήμα πίσω. 5
Κάθε κραυγή σου μια πετριά στα τζάμια των πολεμοκάπηλων
Κάθε χειρονομία σου σα να γκρεμίζεις την αδικία.
Και πρόσεξε: μη ξεχαστείς ούτε στιγμή.
Έτσι λίγο να θυμηθείς τα παιδικά σου χρόνια
αφήνεις χιλιάδες παιδιά να κομματιάζονται την ώρα που παίζουν ανύποπτα στις
πολιτείες 10
μια στιγμή αν κοιτάξεις το ηλιοβασίλεμα
αύριο οι άνθρωποι θα χάνονται στη νύχτα του πολέμου
έτσι και σταματήσεις μια στιγμή να ονειρευτείς
εκατομμύρια ανθρώπινα όνειρα θα γίνουν στάχτη κάτω απ' τις οβίδες.

Έξυπνα και Εύκολα!

Δεν έχεις καιρό

15

δεν έχεις καιρό για τον εαυτό σου αν θέλεις να λήγεις άνθρωπος.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

B1. Με βάση τους στίχους 1-7, ποια χαρακτηριστικά πρέπει να έχει κάποιος, ώστε να λέγεται άνθρωπος;

Μονάδες 15

B2. α) Ποιο είναι το ρηματικό πρόσωπο που κυριαρχεί στο ποίημα; Σε τι εξυπηρετεί η χρήση του;

Μονάδες 5

β) Να εντοπίσετε στο ποίημα δύο σχήματα λόγου (μον. 4) και να εξηγήσετε τη λειτουργία τους (μον.1).

Μονάδες 5

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα. Να καταγράψεις την απάντησή σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Ποια προϋπόθεση θέτει η φωνή του ποιήματος, προκειμένου ο άνθρωπος να διατηρήσει την ανθρωπιά του; Πώς την ερμηνεύεις εσύ στο πλαίσιο της σημερινής κοινωνίας; Να τεκμηριώσεις την απάντησή σου με στοιχεία από το κείμενο.

ή

2. Να μετατρέψεις το ποίημα σε ένα πεζό κείμενο διαμαρτυρίας ενάντια στην αδικία και τη φρίκη του πολέμου.

Μονάδες 25

Έξυπνα και Εύκολα!

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Η αλληλεγγύη αποτελεί θεμελιώδη αξία στο οικοδόμημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λόγω της αλληλεξάρτησης που υπάρχει μεταξύ των κρατών – μελών. Αυτά δεσμεύονται με αμοιβαία στήριξη, επειδή γνωρίζουν ότι η μοίρα του ενός εξαρτάται από τη μοίρα του άλλου. Παρ’ όλα αυτά, υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις, όπου περιπτώσεις, όπως η οικονομική και προσφυγική κρίση δεν αντιμετωπίστηκαν ισότιμα και αποτελεσματικά για όλες τις ευρωπαϊκές χώρες. Η αλληλεγγύη, ωστόσο, στηρίζει και βοηθά να ξεπεραστούν όλοι οι κίνδυνοι που απειλούν εκάστοτε τους λαούς. (77 λέξεις)

A2. α) ίδια, ομοιομορφία, απαγορεύει, χώρια, αδιαφορούμε, δυστυχίας

β) παράλληλα: εκφράζει προσθήκη

επιπλέον: εκφράζει προσθήκη

μεταξύ άλλων: εκφράζει προσθήκη

αλλά: εκφράζει αντίθεση - εναντίωση

A3.

Τόπος / Ημερομηνία

Αγαπητοί αναγνώστες,

Ο εθελοντισμός είναι μία ανιδιοτελής προσφορά που συμβάλλει στη συνολική ευημερία της κοινωνίας. Η συμμετοχή σε εθελοντικές πράξεις που αφορούν την κοινωνία των πολιτών μας βοηθούν να νιώθουμε μέλη της κοινότητας που ζούμε.

Έξυπνα και Εύκολα!

Με πρωτοβουλία του 15μελούς Συμβουλίου του σχολείου μας υλοποιήθηκαν αρκετές δράσεις αλληλεγγύης. Αρχικά, καταφέραμε να συγκεντρώσουμε χρήματα, τρόφιμα, ρουχισμό και φάρμακα, τα οποία προσφέραμε σε άτομα που δεν έχουν τα απαραίτητα για να ζήσουν, καθώς και σε πρόσφυγες και μετανάστες που ζουν στην περιοχή μας. Με αυτό τον τρόπο, κάναμε πράξη τις αξίες της αλληλεγγύης και της ανθρωπιστικής βοήθειας.

Επίσης, σχεδιάσαμε κάποιες δραστηριότητες, οι οποίες αναδεικνύουν τον πολιτισμό των χωρών προέλευσης των μαθητών του σχολείου. Πιο συγκεκριμένα, διοργανώσαμε ημέρα γλωσσών, όπου οι μαθητές φρόντιζαν να μάθουν στους συμμαθητές τους λέξεις και φράσεις της χώρας τους, ημέρα φορεσιάς, όπου τα παιδιά ντύθηκαν με την τοπική φορεσιά κάθε τόπου και χόρεψαν παραδοσιακούς χορούς, καθώς και ημέρα τοπικών φαγητών, όπου οι μαθητές με τη βοήθεια των μαμάδων και των γιαγιάδων τους έφεραν στο σχολείο φαγητά που μαγειρεύουν στην πατρίδα τους. Έτσι, καταφέραμε να προβάλλουμε το ιδεώδες της ελευθερίας και του πολιτισμικού πλουραλισμού.

Ο εθελοντισμός γεμίζει τον άνθρωπο με αγάπη και σεβασμό για τον συνάνθρωπό του και το κοινωνικό σύνολο, εξυψώνει τις αξίες και τα ιδανικά της ανθρώπινης ζωής, την έννοια της αλληλεγγύης και του αλτρουισμού. Γι' αυτό και το Συμβούλιο του 15μελούς του σχολείου μας πρόκειται να συνεχίσει να διοργανώνει εθελοντικές δράσεις αλληλεγγύης, οι οποίες θα ανακοινωθούν το προσεχές διάστημα.

Σας ευχαριστώ

(247 λέξεις)

B1. Με βάση τους στίχους 1-7, τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει κάποιος, ώστε να λέγεται άνθρωπος είναι ο διαρκής αγώνας για την υπεράσπιση της ειρήνης και της δικαιοσύνης, η διαμαρτυρία και η θυσία του ατομικού συμφέροντος υπέρ του κοινωνικού συνόλου. (40 λέξεις)

Έξυπνα και Εύκολα!

B2. α) Το ρηματικό πρόσωπο που κυριαρχεί είναι το β ενικό και δίνει συμβουλευτικό και προτρεπτικό τόνο. Ο ποιητής δεν απευθύνεται συγκεκριμένα σε κάποιο πρόσωπο, αλλά σε κάθε άτομο στο οποίο υπενθυμίζει ότι πρέπει να πληροί συγκεκριμένες προϋποθέσεις για να λέγεται άνθρωπος. Επομένως, η χρήση του β προσώπου προσδίδει αμεσότητα, ζωντάνια και παραστατικότητα. (51 λέξεις)

B2. β) Στο ποίημα υπάρχουν αρκετά σχήματα λόγου: (α) Μεταφορά: «Κάθε κραυγή σου μια πετριά στα τζάμια των πολεμοκάπηλων», (β) Εικόνα: «Θα βγεις στους δρόμους, θα φωνάζεις, τα χείλια σου θα ματώσουν απ' τις φωνές». Η μεταφορική χρήση των λέξεων και οι εικόνες προσδίδουν πλούτο, βάθος και δύναμη στο λόγο, ζωντάνια και παραστατικότητα. (51 λέξεις)

B3. 1.

Η φωνή του ποιήματος, προκειμένου να διατηρήσει κάποιος την ανθρωπιά του, προτείνει: να αγωνίζεται συνεχώς για έναν δίκαιο και ειρηνικό κόσμο (στ. 2), να συμμετέχει σε διαδηλώσεις διαμαρτυρίας (στ. 3-4), να προσπαθεί να εναντιωθεί σε όσους προωθούν τον πόλεμο (στ. 6-7), να μην αφεθεί στις απολαύσεις της ζωής ή στα όνειρα για το μέλλον, διότι κάθε περιθώριο που δίνει στον εαυτό του, το στερεί από άλλους ανθρώπους, οι οποίοι έχουν ανάγκη τη δράση του, προκειμένου να μην χαθούν στη δίνη του πολέμου και της δυστυχίας (στ. 8-14). Έτσι, δεν πρέπει να αφιερώνει χρόνο στον εαυτό του, αλλά μόνο στους αναξιοπαθόντες (στ. 15-16).

Όσα προτείνει η φωνή του ποιήματος αποκτούν δραματική επικαιρότητα και στη δική μας εποχή, καθώς όχι μόνο δεν έχουμε εξαλείψει τον πόλεμο και την αδικία, αλλά αντιθέτως, κάθε μέρα σχεδόν ξεσπούν καινούργιες εστίες σύρραξης παγκοσμίως και χιλιάδες ανθρώπινες ψυχές κακοποιούνται, διώκονται και γενικά, υποφέρουν από την αδικία. (149 λέξεις)

B3. 2.

Έξυπνα και Εύκολα!

Κάθε χρόνο, παντού στον πλανήτη μας, εκατομμύρια άνθρωποι πλήττονται από πολέμους. Πρόσφατα, εικόνες φρίκης και καταστροφής «συναντήσαμε» στην Ουκρανία, τη Συρία και άλλες χώρες. Οι συνέπειες του πολέμου είναι ολέθριες: αναρίθμητα θύματα, παιδιά ορφανά, επιδημίες, οικονομική εξαθλίωση, προσφυγιά, ισοπέδωση κτιρίων και τρόμος.

Εμείς οι νέοι έχουμε υποχρέωση να καταγγείλουμε την αδικία και την καταπάτηση του δικαιώματος στη ζωή, στην ασφάλεια και στην πρόοδο. Οι φωνές διαμαρτυρίας μας πρέπει να ακουστούν παντού! Ο πόλεμος είναι το πιο καταστροφικό γεγονός στον κόσμο. Η σιωπή αποτελεί συναίνεση, έγκλημα! Πρέπει να αγωνιστούμε για να εξαλειφθεί η σκληρότητα, η απανθρωπιά και η εκμετάλλευση. Θέλουμε έναν κόσμο ειρηνικό, στον οποίο να επικρατεί το δίκαιο, η αλληλεγγύη, η ισότητα, η ελευθερία! (112 λέξεις)

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΚΑΒΒΑΔΙΑ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ

Έξυπνα και Εύκολα!